

TIKUV MASHINALARINING KUNDALIK HAYOTIMIZDAGI O'RNI

Sobirova Xakimaxon Jaloldin qizi
Tolibjonova Zulxumor Umarjon qizi

Annotatsiya: *Tikuv mashinalari insonlar uchun eng kerakli buyumlardan biri. Tikuv mashinalari orqali insonlarning vaqti tejaladi, mablag'i tejaladi. Tikuv mashinalari turli xil maqsadlarda foydalaniladi. Tikuv mashinalarining turlari ham turlicha. Ushbu maqola orqali, tikish mashinalar turlari va ularning insoniyatga bo'lgan ta'siri va tarixini kuzatishingiz mumkin.*

Abstract: *Sewing machines are one of the most necessary items for people. Sewing machines save people's time and money. Sewing machines are used for various purposes. There are also different types of sewing machines. Through this article, you can follow the types of betting machines and their impact and history on mankind.*

Аннотация: *Швейные машины – один из самых необходимых предметов для человека. Швейные машины экономят время и деньги людей. Швейные машины используются для различных целей. Существуют также различные типы швейных машин. В этой статье вы сможете узнать о типах игровых автоматов, их влиянии и истории на человечество.*

Kalit so'zlar: *Tikuv mashina, model ko'nikma, sanoat tikuv mashinalari, maishiy ehtiyoj, universal, elektr tikuv mashinasi*

Keywords: *Sewing machine, model skill, industrial sewing machines, household needs, universal, electric sewing machine*

Ключевые слова: *швейная машина, модельное мастерство, промышленные швейные машины, бытовые нужды, универсальная, электрическая швейная машина.*

Tikuv mashinasi – kiyimkechak tikish, buyumlarni bezash (choklar hosil qilib naqsh tushirish), ularni qavish va boshqa maqsadlarda ishlatiladigan mashina. Tikuv mashinasini birinchi marta 1755-yilda ingliz ixtirochisi Ch.F. Veyzentel ixtiro qilgan. Nemis ixtirochisi I. M. Zinger Tikuv mashinasini takomillashtirdi (1851), shundan so'ng sanoatda keng qo'llanila boshladi. Tikuv mashinasi choklaydigan, tugma qadaydigan, tepchiydigan (ko'klaydigan) va h.k., qo'lda, oyoqda va elektr bilan harakatlanadigan, mokili va mokisiz, bir va ko'p ignali xillarga bo'linadi. Ishlash prinsipiga qarab, universal (turli operatsiyalarni bajaradigan) va maxsus (bitta operatsiyani bajaradigan) Tikuv mashinasi bo'ladi (mas., tugma kadash mashinasi). Universal Tikuv mashinasining eng ko'p tarqalgani bir ignali, mokili choklovchi mashinadir. Bular sanoat va uyro'zg'orda keng ishlatiladi. Ko'p ignali Tikuv mashinalari ichida ikki ignalisi ko'proq qo'llaniladi. Choklarni payvandlab va yelimlab biriktiruvchi Tikuv mashinasilari ham bor. Tikuv mashinasidan tikuvchilik, trikotaj, poyabzal, galanteriya sanoati va uyro'zg'orda foydalaniladi.¹

Tikuv mashinasi mato va materiallarni ip bilan birga tikish uchun ishlatiladigan mashinadir. Tikuv mashinalari birinchi sanoat inqilobi davrida kiyim-kechak kompaniyalarida bajariladigan qo'lda tikuv ishlarini kamaytirish uchun ixtiro qilingan. 1790 yilda ingliz Tomas

Sentning ishi bo'lgan birinchi tikuv mashinasi ixtiro qilinganidan beri tikuv mashinasi kiyim-kechak sanoatining samaradorligi va mahsuldorligini sezilarli darajada oshirdi.

Uy tikuv mashinalari bir vaqtning o'zida bitta tikuv turini ishlatganda, bir kishi uchun alohida narsalarni tikish uchun mo'ljallangan. Zamonaviy tikuv mashinasida tikuv jarayoni avtomatlashtirilgan bo'lib, mato osongina mashinaning ichiga va tashqarisiga siljiydi. Ilk tikuv mashinalari doimiy ravishda volan tutqichini aylantirib yoki oyoq bilan boshqariladigan pedal mexanizmi bilan quvvatlanardi. Keyinchalik elektr quvvati bilan ishlaydigan mashinalar paydo bo'ldi. Sanoat tikuv mashinalari, mahalliy mashinalardan farqli o'laroq, o'lchamlari, narxi, tashqi ko'rinishi va vazifalari bo'yicha kattaroq, tezroq va xilma-xildir.

Hozirda tikuv mashinalarining qanday turlari mavjud?

20-asrning boshlarida tikuv mashinalari juda oddiy ko'rinishda bo'lgan. Yaxshi va to'g'ri tanlangan tikuv mashinasi ustaning kuchini va asabini tejaydi. Bugunga kunda Family, Janome, Brother va Singer kabi modellar bozortalab uskunalaridir. Quyida tikuv mashinalarining bir necha turi bilan tanishamiz:

Elektromexanik - keng tarqalgan bo'lib, ishonchli va chidamli bo'ladi. Bunday mashinada pardalar, ko'ylaklar va yengil tikishlarni tikishingiz mumkin.

Kompyuter nazoratida - bu model ko'nikmalari to'g'ridan-to'g'ri dasturlarga bog'liq. Asosiy afzalligi - ishning tezligida. Kashta tikadigan mashinalar - an'anaviy chiziq bilan turli xil naqshlarni tikishga moslashgan. 3

1. Uy tikuv mashinasi

Uy tikuv mashinalari asosan maishiy ehtiyojlar uchun ishlatiladi va shunday nomlanadi. Ushbu mashinalar kichikroq foydalanish davrlari uchun qurilgan va shuning uchun asosan plastik yoki engilroq metall kabi kamroq mustahkam materiallardan qilingan. Ular sanoatdagi hamkasblariga qaraganda sekinroq, kichikroq va kamroq og'irroq bo'lib, ulardan foydalanish qulayligini oshiradi va uni uy sharoitida ishlatish uchun ideal qiladi. Ammo zamonaviy mahalliy mashinalar har xil turdagi mahalliy materiallar bilan ishlashda ham ustunlik qiladi va funktsional jihatdan juda xilma-xildir

2. Kompyuterlashtirilgan uy tikuv mashinasi

Bu elektr tikuv mashinasi bilan bir xil, lekin yuqoridagilardan farqli o'laroq, barcha boshqaruv elementlari terish va tugmalardan mashinalardagi LCD sensorli ekranlarga o'tkazildi. Buning uchun kerakli tikuv funksiyasini olish uchun ekrandagi variantlar bo'ylab manevr qilish kifoya. Ushbu mashinalar, shuningdek, mobil qurilmalar bilan ulanish uchun USB port, WiFi, Bluetooth, NFC bilan birga keladi, shuning uchun sozlamalar to'g'ridan-to'g'ri mobil tizim orqali qo'llanilishi, bir mashinadan boshqasiga o'tkazilishi yoki onlayn ma'lumotlar bazalaridan yuklab olinishi mumkin. Bu mashinalar, shuningdek, bir nechta avtomatlashtirilgan funksiyalarga ega bo'lib, ulardan eng yaxshisi, avtomatik igna tirgich, boshqalar bilan birga taranglik sozlagichi, ip kesuvchi, bobin o'rash, mustahkamlangan tikuvlar uchun to'g'ri tikuv funksiyalarini qulflash, bo'shashgan uchlarini avtomatik bog'lash va boshqalar. Kompyuterlashtirilgan mashinalar o'zining ko'p qirraliligi bilan mashhur, chunki bu mashinalar ko'rpa-to'qish, kashta tikish, og'ir tikuvchilik va hatto ma'lum ixtisoslashtirilgan tikuvlar bilan ishlashi mumkin. Mashinalar tikuvchilikda ham aniq va har xil mato turlariga moslasha oladi. Yordam uchun, bu mashinalar ba'zan oson tajriba uchun turli tikuvlarni tikish bo'yicha ekrandagi qo'llanmalarni ham taqdim etadi. Yuqoridagi barcha xususiyatlar maishiy

tikuvchilik uchun cheksiz imkoniyatlarni qo'shadi, bunday mashinalarning salbiy tomoni shundaki, yuqoridagi elektron mashinalar bilan solishtirish mumkin va yuqoridagi mashinalarga qaraganda qimmatroq.

Yuqoridagi turlardan ko'rinib turibdiki, maishiy va sanoat mashinalarining farqi asosan ishlashi bilan bog'liq.

Mahalliy mashinalar qisqa vaqt ishlashi kutilsa-da, sanoat mashinalari kun davomida muammosiz ishlashi uchun ishchi kuchi bo'lishi kerak. Bu sanoat mashinalarining ishlashini murakkablashtirishi va shuning uchun cheklangan funktsiyalarga ega bo'lishi uchun harakatlantiruvchi sabab bo'ladi. Shu sababli, sanoat mashinalarining soni mahalliy mashinalarga nisbatan juda katta, chunki har bir mashina o'sha mashinaga xos bo'lgan turli operatsiyalarni bajarishi kerak.

Shunday qilib, shuni xulosa qilish mumkinki, agar kerak bo'lsa, sanoat mashinalari maishiy foydalanish uchun ishlatilishi mumkin, ammo mahalliy mashinalar sanoatda qo'llash dahshatli tush bo'ladi.⁴

Tikuv mashinasi bo'lmaganida, dunyo butunlay boshqacha joy bo'lar edi. Oxirgi 300 yildagi avtomobil, paxta tozalash va boshqa son-sanoqsiz innovatsiyalar singari, tikuv mashinasi ham ko'p vaqt va mashaqqatli ishlarni oladi, masalan, tikuv chetlarini toza etaklarga aylantirish va uni tez va oson qiladi.⁵

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

- 1.https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Tikuv_mashinasi
- 2.2.https://en.m.wikipedia.org/wiki/Sewing_machine
- 3.<https://olcha.uz/oz/blog/view/kakie-tipy-shveynykh-mashin-sushchestvuyut-v-nastoyashchee-vremya>
- 4.<https://www.onlineclothingstudy.com/2020/11/types-of-sewing-machines.html?m=1>
- 5.<https://home.howstuffworks.com/sewing-machine.htm>